

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

TOMB PEL PRIORAT

Etapla 3: ESCALADEI – LA VILELLA ALTA **TORROJA DEL PRIORAT – PORRERA**

16 de desembre de 2018

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	6 h 30
Cornudella de Montsant. Esmorzar. Sortida cap a la cruïlla d'Escaladei.	8 h 8 h 30 min
Cruïlla d'Escaladei. Inici de l'etapa.	9 h
La Vilella Alta. Reagrupament.	10 h 10 min 10 h 20 min
Torroja del Priorat. Reagrupament.	11 h 35 min 11 h 45 min
Coll del Socarrat. Reagrupament.	12 h 45 min 12 h 55 min
Porrera. Final de l'etapa. Dinar. Sortida cap a Vilanova.	14 h 15 min 17 h
Vilanova i la Geltrú.	18 h 30 min

Notes.-

- ** Esmorzarem a Cornudella del Montsant, al bar Renaixença. Dinarem a Porrera; hi ha haurà un dinar comunitari al restaurant Cal Carlets.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **mantingueu sempre contacte visual** amb els que us segueixen; si cal espereu-vos. Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, no correu ni aneu massa lents! (**Penseu que aneu en grup**).
- ** **Atenció:** Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge (mitja hora abans de la sortida) **utilitzeu només** el telèfon **692620181 (Isidre Poch)**.
- ** El vocal coordinador d'aquesta sortida és l'**Isidre Poch (692620181)**. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

TOMB PEL PRIORAT

Etapla 3: ESCALADEI – LA VILELLA ALTA **TORROJA DEL PRIORAT – PORRERA**

16 de desembre de 2018

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

En aquesta tercera etapa del Tomb pel Priorat estava previst anar des de la cruïlla d'Escaladei fins a Gratallops però la impossibilitat de creuar el riu Siurana a gual tot arribant a Gratallops ens ha obligat a fer-ne un replantejament.

Tal com s'ha dit, anirem d'Escaladei fins a Torroja del Priorat seguint el GR-174 però a partir de Torroja deixarem el GR per tal de continuar vers Porrera seguint un sender de la Xarxa de Camins de la Comarca del Priorat; aquest sender està molt ben senyalitzat amb pals i marques grogues.

Des de la cruïlla d'Escaladei ens enfilarem vers la serra de la Creu Alta i tot seguit baixarem cap a la Vilella Alta gaudint en tot moment de magnífiques panoràmiques sobre la serra del Montsant. Sortirem de la Vilella Alta pujant però ben aviat començarem a baixar fins arribar al riu Siurana que travessarem pel pont de la carretera T-711.

Passat el riu pujarem cap a Torroja del Priorat i els colls del Finell i del Socarrat, punt més alt del recorregut (530 m). Tot seguit, un continuat descens ens menarà fins a Porrera on finalitzarem l'etapa.

Horari		Distància (km)
Parcial	Total	
0:00	0:00	0,000

Comencem l'etapa a la cruïlla de la carretera T-702 amb la TV-7022 i la pista asfaltada que va vers Torroja del Priorat (429 m). Hem d'anar per la pista asfaltada que va cap a Torroja del Priorat; pugem lleugerament.

0:02	0:02	0,115
------	------	-------

Hem de deixar la pista asfaltada que gira cap a l'esquerra i anar cap a la dreta per un camí (439 m); a l'enforcall hi ha un pal indicador.

A la dreta tenim una magnífica panoràmica de la serra del Montsant; també podem veure-hi el nucli de la Conreria d'Escaladei. Deixem un trencall a la dreta que baixa vers les vinyes i més endavant un altre a l'esquerra.

0:04	0:06	0,330
------	------	-------

El camí bifurca; hem de seguir per la branca de l'esquerra (458 m). Pugem.

0:08	0:14	0,780
------	------	-------

Deixem un camí a la dreta (500 m); seguim pujant. A l'esquerra hi tenim la vall del Siurana per on passa la carretera que ve de Poboleda i la pista asfaltada que va cap a Torroja del Priorat.

0:04	0:18	1,035
------	------	-------

A la dreta del camí podem veure-hi una barraca de pedra seca; seguim pujant.

0:04	0:22	1,290
------	------	-------

Passem pel costat d'un pal petit de senyalització i se'ns uneix un camí que puja per l'esquerra; baixem.

A l'esquerra, a l'altra banda de la vall, podem veure-hi Torroja del Priorat i cap a la dreta; aigües avall, un turó amb l'ermita de la Consolació de Gratallops.

0:07	0:29	1,735
------	------	-------

Voregem el turó dels Amitgers tot deixant-lo a l'esquerra (496 m); planegem. A la dreta tenim una bona panoràmica de la serra del Montsant.

0:07	0:36	2,155
------	------	-------

Per l'esquerra se'ns uneix un camí que baixa (497 m); baixem. A l'esquerra hi tenim el barranc dels Pardelases.

El camí va per entremig dels bancals de la vinya.

0:08 0:44 2,710

Per la dreta se'ns uneix un camí que baixa, per entremig de vinyes, de les Bassetes (469 m).

0:07 0:51 3,190

Deixem un pal petit de senyalització i un camí que puja cap a la dreta i una mica més endavant un que baixa per entremig de vinyes cap a la mateixa banda (442 m).

El camí va per entremig de petits marges.

0:04 0:55 3,445

Per la dreta se'ns uneix un camí que puja (426 m). Baixem per un tram cimentat; a la dreta hi tenim oliveres.

0:01 0:56 3,525

Deixem un camí a l'esquerra, passem a frec d'una construcció i arribem en una bifurcació (419 m); hem de continuar per la branca de l'esquerra; pugem lleugerament i tot seguit baixem.

0:04 1:00 3,725

A l'esquerra del camí hi deixem un pal petit de senyalització i per la dreta se'ns uneix un camí que puja (416 m).

Atenció. Uns metres més endavant, en trobar un pal de senyalització a la dreta, hem de deixar el camí i continuar per un senderol que baixa cap a la dreta pel costat del pal. Baixem amb trams de sòl de pedra.

0:05 1:05 3,955

El senderol fa una ziga-zaga esquerra-dreta (375 m); als nostres peus podem veure el poble de la Vilella Alta.

0:01 1:06 4,030

A la dreta del senderol hi ha una esplanada que és un excel·lent mirador sobre el poble (360 m). Vo-

regem el mirador anant cap a la dreta i baixem per una graonada; a l'esquerra hi ha uns bancs.

Més endavant baixem per una rampa cimentada.

0:01 1:07 4,090

Arribem a l'entrada de la Vilella Alta (348 m); en aquest punt hi ha un pal indicador.

Atenció. A partir d'ací el GR segueix cap a l'esquerra pel carrer del Calvari però nosaltres seguirem endavant, pel carrer de la Bassa.

En arribar al final del carrer hem d'anar cap a l'esquerra i baixar per unes escales.

0:02 1:09 4,215 **Reagrupament**

Arribem a la plaça de la Vila de la Vilella Alta (329 m); a la dreta hi ha l'església de Santa Llúcia. Nosaltres hem de seguir cap a l'esquerra pel carrer Nou.

0:03 1:12 4,380

Per l'esquerra se'ns uneix el GR que baixa pel carrer del Calvari (334 m); seguim endavant.

Sortim del poble; deixem un camí que baixa per la dreta vers la font Vella i passem per davant de la font Àvia.

0:02 1:14 4,505

Després de deixar uns gronxadors a l'esquerra arribem en una cruïlla (337 m); a la dreta hi deixem un primer camí que baixa vers la font Vella i un altre que va cap a l'ermita de la Consolació; a l'enforcall hi ha un pal indicador. Nosaltres hem d'anar pel camí de l'esquerra que puja amb fort pendent i amb el sòl cimentat.

Tot pujant podem gaudir de bones panoràmiques sobre la Vilella Alta.

0:06 1:20 4,725

S'acaba el sòl cimentat i el fort pendent (380 m); a l'esquerra deixem un camí.

0:04

1:24

4,950

Després d'un curt tram amb el sòl cimentat arribem al coll de la Creu on hi ha una cruïlla (391 m); a la dreta hi ha un parell de pals de senyalització, un d'ells històric. Nosaltres hem de rebutjar els dos camins laterals i seguir endavant mantenint la direcció que portàvem; a l'esquerra queda un petit pal de senyalització; baixem.

Uns 25 metres més endavant desemboquem en un camí transversal. **Atenció:** Hem de travessar aquest camí i seguir per un senderol que baixa mantenint la direcció que portàvem.

El senderol, més aviat un reguerot, baixa per entremig d'alzines.

0:04

1:28

5,135

Desemboquem en un camí (364 m); l'hem de seguir cap a l'esquerra. Una mica més endavant fem un marcat revolt cap a la dreta tot deixant un trencall a l'esquerra. Baixem per entremig d'un bosc de pins.

0:06

1:34

5,520

El camí fa un marcat revolt cap a l'esquerra (340 m). En aquest punt deixem un trencall que va cap a la dreta; a l'enforcall hi ha un pal indicador.

A la dreta podem veure-hi el mas d'en Vinyes.

0:05

1:39

5,825

Per la dreta se'ns uneix el camí d'accés al mas d'en Vinyes (323 m). Passem per entremig d'oliveres i algun ametller.

0:05

1:44

6,165

Arribem en una bifurcació (324 m); hem de rebutjar la branca que gira cap a l'esquerra i seguir per la branca de la dreta que manté la direcció que portàvem tot baixant lleugerament amb sòl cimentat pel costat d'un marge.

A la dreta, mig amagada per les oliveres, hi ha la caseta del mas de l'Ardebol.

0:04 1:48 6,390

Fem un revolt cap a l'esquerra; en aquest punt hi ha un pal indicador (318 m). Pugem lleugerament.

0:02 1:50 6,515

Per l'esquerra se'ns uneix un camí i girem cap a la dreta (324 m).

0:04 1:54 6,780

Per la dreta se'ns uneix un camí (314 m); seguim endavant.

0:01 1:55 6,850

Atenció. Hem de deixar el camí que decanta lleugerament cap a l'esquerra i continuar per un senderol tot mantenint la direcció que portàvem (311 m). A l'enforcall hi ha un petit pal de senyalització.

El senderol, més aviat un reguerot, té trams amb el sòl empedrat. Davant podem veure-hi el poble de Torroja del Priorat.

Travessem un camí; seguim baixant pel senderol.

0:05 2:00 7,120

Saltem a un camí que va paral·lel per la nostra dreta i desemboquem en un camí transversal; l'hem de seguir cap a l'esquerra (278 m). Anem per entremig d'oliveres.

Nota.- El GR va pel torrentet que tenim a l'esquerra però és més còmode anar per aquest camí. De totes maneres cal tenir en compte que aquest camí va per dins d'una finca; cas que hi hagi algun problema amb la propietat caldrà anar pel torrentet.

A la dreta podem veure-hi una edificació i un gran dipòsit.

0:03 2:03 7,260

Passem a frec de l'aparcament de la finca (273 m) i girem cap a l'esquerra per tal de sortir de la propietat. Una vegada fora de la propietat retrobem el GR que ve pel torrentet de l'esquerra. Baixem amb sòl cimentat.

0:03 2:06 7,465

Desemboquem a la pista asfaltada que ve d'Escaladei (282 m); l'hem de seguir cap a la dreta.

0:02 2:08 7,570

Per l'esquerra se'ns uneix un camí cimentat que puja del riu Siurana (262 m). Seguim baixant per la pista.

0:03 2:11 7,750

Desemboquem a la carretera T-711 que ve de Gratallops i puja vers Torroja de Priorat (266 m); l'hem de seguir cap a l'esquerra per tal de travessar el pont sobre el riu Siurana.

0:02 2:13 7,855

Un cop a l'altra banda del pont la carretera gira cap a l'esquerra (266 m). En aquest punt l'hem de deixar per tal de seguir per un camí que surt cap a la dreta; a l'enforcall hi ha un pal indicador.

Atenció. Uns metres més endavant cal deixar el camí i enfilar-se per un senderol que puja fort cap a l'esquerra; hi ha un pal indicador.

El senderol va pujant amb trams de sòl empedrat.

0:08 2:21 8,290

Arribem en una esplanada on hi ha un magnífic mirador (318 m). Hem d'anar cap a la dreta per pujar pel carrer de l'Hospital.

Passem per darrera l'absis de l'església de Sant Miquel i girem cap a l'esquerra pel carrer de la Basa.

0:03 2:24 8,445 **Reagrupament**

Arribem a la plaça de l'Església de Torroja del Priorat (331 m). Hem de continuar pel carrer Major que puja cap a la dreta amb fort pendent i amb el sòl empedrat; passem per davant de cal Comte, una senyorial casa del segle XVIII restaurada com a hotel.

En arribar al capdamunt de la pujada (341 m) hem d'anar cap a l'esquerra pel carrer de la Font; baixem i girem cap a la dreta.

0:03 2:27 8,665

Arribem en una zona d'aparcament (335 m). Hem d'anar cap a l'esquerra i seguir per la rampa de la dreta que puja; a l'esquerra deixem unes escales que baixen vers una zona d'esbarjo.

0:02 2:29 8,740

Arribem a la carretera T-711 (343 m); l'hem de seguir uns metres cap a l'esquerra i, en arribar a un pal de senyalització, deixar-la per tal d'enfilar-nos per un senderol que puja fort cap a la dreta.

Pugem tot fent una ziga-zaga.

0:03 2:32 8,840

Desemboquem en un camí (360 m); a l'enforcall hi ha un pal petit de senyalització. Hem de seguir aquest camí cap a l'esquerra; Des d'ací tenim una magnífica panoràmica del poble.

Girem cap a la dreta i pugem lleugerament; a la dreta deixem un trencall que puja vers els camps laterals. Planegem.

0:05 2:37 9,185

Deixem un camí que baixa cap a l'esquerra (383 m); pugem. Abans d'arribar al camí i un cop passat hi ha pals petits de senyalització; aquesta manera de senyalitzar la ruta l'anirem trobant durant tot el recorregut fins arribar a Porrera.

0:03 2:40 9,335

Fem un marcat revolt cap a l'esquerra per tal de creuar el barranc de l'Assens (394 m); pugem. Més endavant tornem a tenir una bona panoràmica de Torroja del Priorat amb el Montsant com a teló de fons.

A l'esquerra, en un camp entremig de les vinyes, podem veure-hi un curiós rètol.

0:03 2:43 9,485

Deixem un camí que baixa fort vers les vinyes que hi ha a l'esquerra (409 m); seguim endavant pujant lleugerament. Ben aviat el camí es transforma en un senderol; hi ha pals petits de senyalització.

Planegem per entremig d'alzines pel costat d'un marge.

0:09 2:52 9,965

A la dreta, a un nivell superior, hi tenim un camí que va paral·lel al nostre senderol (450 m).

0:03 2:55 10,185

Arribem al collet del Finell punt on desemboquem al camí paral·lel; a l'enforcall hi ha un pal indicador (460 m). Deixem un trencall a l'esquerra i seguim endavant pel camí paral·lel tot baixant; al final de la baixada veiem una gran bassa.

0:03 2:58 10,405

Arribem al final de la baixada (425 m); a la dreta hi ha l'entrada al tancat de la gran bassa que recull l'aigua del barranc de les Morlandes. Seguim endavant pel costat del llit del barranc; pugem.

0:02 3:00 10,510

A l'esquerra del camí queda una petita construcció (433 m); seguim pujant ara amb el llit del barranc de les Morlandes a l'esquerra. A la dreta hi tenim una vinya curiosament emparrada; a l'esquerra hi ha alzines.

0:04 3:04 10,730

El camí fa un marcat revolt cap a la dreta i se separa del llit del barranc (453 m); seguim pujant. A la dreta tenim una bona panoràmica sobre la gran bassa.

0:02 3:06 10,820

Deixem un camí que baixa cap a la dreta i uns metres més endavant n'hi ha un altre no tan fressat (463 m); si el seguim arribarem a una font i una mina d'aigua.

Per tornar al camí hem de seguir endavant i en arribar en una vinya pujar cap a l'esquerra.

0:02	3:08	10,880
------	------	--------

Retornem al camí (468 m); el seguim cap a la dreta. Deixem trencalls que accedeixen a les vinyes.

0:02	3:10	10,980
------	------	--------

Per l'esquerra se'ns uneix un camí que baixa (481 m); abans i després hi ha els preceptius petits pals de senyalització.

Més endavant, a la dreta, podem veure-hi una petita construcció. Des d'ací tenim una bona vista sobre les vinyes i la gran bassa.

0:04	3:14	11,170
------	------	--------

Deixem un trencall a la dreta; al seu costat hi ha un dipòsit curiosament aixoplugat (495 m). S'acaba la vinya; ara el camí travessa una zona de bosc.

0:04	3:18	11,475
------	------	--------

Arribem en una cruïlla amb un pal indicador (512 m). Hem de seguir cap a l'esquerra; pugem i fem un marcat revolt cap a la dreta.

Seguim per entremig del bosc; a la dreta hi tenim la vall del riu de Cortiella.

0:05	3:23	11,830
------	------	--------

Fem un marcat revolt cap a la dreta i baixem lleugerament (525 m).

0:03	3:26	12,035	Reagrupament
------	------	--------	---------------------

Voregem un cable que barra el pas dels vehicles i arribem al coll del Socarrat (531 m). Deixem un camí a l'esquerra i seguim endavant; sortim del bosc.

Baixem pel costat de la coma Vidala.

0:04 3:30 12,295

Fem un gir cap a la dreta per tal de travessar la coma Vidala (494 m); planegem.

0:05 3:35 12,670

Girem cap a l'esquerra; sortim de la coma Vidala i entrem a la coma del Ramonet (470 m). A l'altra banda de la fondalada, una mica enlairades, hi veiem les restes del mas del Ceba.

0:04 3:39 12,955

Fem un gir cap a la dreta per tal de travessar la coma del Ramonet (477 m); a l'esquerra, per damunt del camí, s'hi poden veure les restes d'un corral.

0:03 3:42 13,150

Per la dreta se'ns uneix un camí que puja (476 m). Pugem.

0:03 3:45 13,330

Arribem a la cruïlla amb el camí d'accés al mas del Ceba les restes del qual podem veure enlairades a l'esquerra; a l'enforcall hi ha un pal indicador (490 m). Seguim endavant baixant lleugerament.

0:03 3:48 13,485

Deixem un trencall a la dreta (478 m). Baixem.

A la dreta tenim la fondalada del barranc de les Escomelles plena de vinyes; aquesta zona s'anomena dels Masos de la Rosa.

0:04 3:52 13,710

Per l'esquerra se'ns separa un camí que puja cap a les vinyes (461 m); seguim pujant.

0:02 3:54 13,860

Fem un marcat revolt cap a la dreta per tal de creuar el barranc de les Escomelles (442 m); en aquest punt deixem un camí que baixa cap a la dreta. Pugem lleugerament.

0:02 3:56 14,010

Se'ns uneix un camí que baixa per l'esquerra (441 m).

0:02 3:58 14,115

Per la dreta se'ns uneix el camí que ve del mas de la Rosa (436 m); uns metres més endavant, en el revolt que es fa el camí per creuar el barranquet, hi ha la font de la Rosa. Pugem lleugerament.

Cap a la dreta tenim una bona panoràmica de tota la fondalada que hem vorejat des del coll del Socarrat.

0:09 4:07 14,625

Arribem al collet del Mas (469 m); a la dreta deixem un trencall desdibuixat que va per dins del bosc i un altre que puja cap a les vinyes i a l'esquerra en deixem dos més, el primer que puja i el segon que baixa. Seguim endavant baixant lleugerament.

A la fondalada de l'esquerra hi veiem la carretera TP-7402 que ve de Cornudella i va cap a Porrera; també podem veure-hi, sota nostre, el mas de la Patxa.

0:08 4:15 15,190

Fem un marcat revolt cap a la dreta (432 m); en aquest punt se'ns uneix un camí que puja per l'esquerra. Davant nostre ja hi veiem el poble de Porrera.

0:01 4:16 15,245

El sòl passa a ser cimentat i arribem en una cruïlla on hi ha un pal indicador (428 m). El camí amb el sòl cimentat baixa tot girant cap a l'esquerra; nosaltres hem de seguir endavant pujant lleugerament.

0:05 4:21 15,550

Després de fer un marcat revolt cap a l'esquerra passem a frec d'una petita construcció (441 m). A l'esquerra hi ha una vinya que cal treballar amb lligams de seguretat.

0:04 4:25 15,800

Arribem en una cruïlla (445 m). Rebutgem les branques laterals, la que puja cap a la dreta i la que baixa vers l'esquerra, i seguim endavant; pugem.

0:04 4:29 16,055

Atenció: Just abans que el camí faci un marcat gir cap a la dreta l'hem de deixar per anar per un que surt cap a l'esquerra (459 m). Uns metres més enllà hem de deixar aquest camí, que puja cap a la dreta, i seguir endavant per un senderol senyalitzat per una fita de pedres.

El senderol va baixant vers Porrera que veiem als nostres peus.

0:13 4:42 16,660

Arribem davant d'una barana (350 m); a la dreta hi ha una esplanada amb un mirador sobre el poble de Porrera (a l'esplanada hi havia l'antic cementiri). Nosaltres hem d'anar cap a l'esquerra, pel costat de la barana, tot vorejant el dipòsit d'aigua del poble.

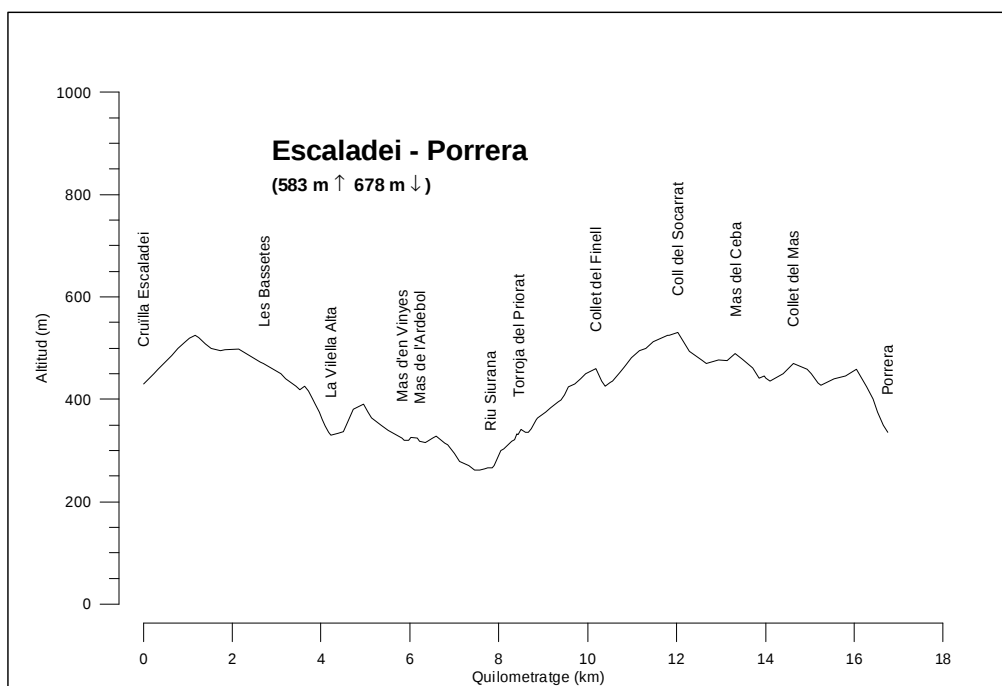
Més endavant baixem per unes escales i passem pel costat d'un pal indicador.

0:02 4:44 16,750

Arribem a la cruïlla del carrer del Castell amb el carrer del Centre (335 m). En aquest punt finalitzem l'etapa d'avui.

Per anar al restaurant Cal Carlets cap anar pel carrer del Castell cap a l'esquerra i en arribar al final del poble girar cap a la dreta i baixar pel carrer de la Carrerada; el restaurant és a la cruïlla amb el carrer de Segarres.

Equip de preparació (28/11/2018): Joan Andreu, Pere Fernández, Agustí Poch, Isidre Poch
(6/12/2018): Joan Andreu, Agustí Poch, Isidre Poch

La Vilella Alta

El terme de la Vilella Alta, dins el Priorat històric, es troba a la vall del riu de Escaladei fins poc abans de la seva confluència al riu de Montsant al veí terme de la Vilella Baixa; aquesta vall forma l'eix, en direcció NE-SW, del petit territori, i rep al seu extrem el petit barranc de la Font de l'Àliga, procedent del terme veí de la Morera de Montsant.

Limita amb els municipis de Gratallops (SW), la Vilella Baixa (W), Cabassers (NW), la Morera de Montsant (N) i Torroja del Priorat (E i SE). És accidentat pels vessants meridionals de la serra de Montsant: a la dreta del riu de Escaladei s'alcen els cingles dels Montalts (límit amb la Morera i Cabassers) que dominen la vall abruptament per damunt dels 600 m; a l'esquerra les altituds més destacades són la Creu Alta (536 m), límit amb la Morera i Torroja, i el puig de les Bassetes (493 m), al límit amb Torroja.

El poble de la Vilella Alta és l'únic nucli de població del municipi. Es troba aturonat a l'esquerra del riu de Escaladei. L'edifici més notable és l'església parroquial de Santa Llúcia, datada a la segona meitat del segle XVIII, d'estil neoclàssic abarrocat. El temple és de tres naus, amb cor i campanar incorporat. A l'interior de les naus es conserven part dels antics elements decoratius, coetanis a la seva construcció, sobretot diversos plafons amb pintures murals.

A l'església es conserva també un retaule pintat de caire renaixentista. Altres peces provinents d'aquest temple es troben ara al Museu Diocesà de Tarragona. També són notables l'edifici de la societat la Veritable Aliança i Ca l'Ardèvol.

La fundació del poble és atribuïda als cartoixans, ja que el lloc formà part en tot moment del priorat d'Escaladei. El prior de la cartoixa hi cobrava els delmes i les primícies i hi exercia la jurisdicció completa. Jaume II en donà el domini directe i el mer imperi als comtes de Prades. Fins al segle XVIII fou denominada la Vilella d'Amunt, i no es troben les primeres referències com la Vilella Alta fins després del decret de Nova Planta.

Durant la primera guerra Carlina l'església es convertí en fortí. Una nit els carlins ocuparen el lloc d'amagat i, per sorpresa, la matinada següent donaren mort a la guarnició liberal. Aquest fet degué induir els veïns a tancar el poble amb un mur amb portal i espitlleres, del qual encara queda rastre en la toponímia, amb l'indret anomenat el Portalet.

Torroja del Priorat

El terme municipal de Torroja del Priorat es troba a la part central de la comarca, limitant amb la Morera de Montsant (N), Poboleda (E), Porrera (SE), Gratallops (SW) i la Vilella Alta (W), a migdia del Priorat històric, a la vall del riu de Siurana, que travessa el terme en diagonal de NE a SW i forma pronunciats meandres a migdia, abans d'entrar al terme de Gratallops.

El riu Siurana rep per l'esquerra els barrancs del Coll de Poboleda i de la Vall del Metge i per la dreta els de les Comes, de la Vall dels Amigers, de Pardalasses (o Pas de l'Ase) i de la Vall de Vinyes. El territori és molt trencat (hi arriben els darrers contraforts de la serra del Molló), format per llicorelles aptes per al conreu de la vinya.

El poble de Torroja és l'únic nucli de població del municipi. És situat dalt d'un tossal a l'esquerra del riu de Siurana. No es conserven restes de les antigues fortificacions, i les restes de l'antiga Torre Roja, al carrer Major, que se suposa que fou l'origen de la població, són molt escasses. Al costat de la Torre Roja, però independentment, s'hi troba la presó, de la qual encara es conserva la porta i una reixa de ferro.

Pels carrers del poble, molts d'ells empedrats, hi ha grans cases pairals del segle XIX, la més notable de les quals és Cal Comte, davant l'església, de grans dimensions i amb restes d'un oratori privat.

L'església parroquial de Sant Miquel és del segle XVIII, de tres naus, de gust neoclàssic amb elements barrocs. Guarda com a peça notable un orgue construït cap al 1800 per Joan Pere Cavaller, de gust romàntic francès amb elements catalans. Es conserven restes sense gaire interès de l'antiga església dedicada també a Sant Miquel.

El 1982 es creà el Museu Celler Joan Pàmies, amb nombroses peces relacionades amb les tasques agrícoles i l'elaboració del vi (premses i estris de celler).

Al terme es troben mitja dotzena de masos, entre els quals es destaca el Mas d'en Bruno. Antigament hi havia un dels més importants molins fariners de la cartoixa, dit el Molí d'en Bardina.

El primer esment de Torroja es troba en la carta de població de Poboleda, el 1270, on es fa referència al terme de Torrogia. El lloc formava part del priorat d'Escaladei. El prior de la cartoixa en percebia els delmes i les primícies i hi exercia la jurisdicció. Jaume II atorgà el domini directe i el mer imperi al comte de Prades.

Tot i que durant la primera guerra Carlina s'hi formà un batalló de la milícia liberal, els carlins tenien un cert predicament al poble; si més no, el 1835 fou afusellat a Barcelona el capitost carlí, fill de Torroja, Ramon Pallejà. Durant la guerra dels Matiners l'església fou fortificada, fet que provocà que els carlins hi caessin foc quan varen ocupar el lloc. Amb tot, en predicar-hi el pare Claret el 1847 hi assistí una gran concurrència.

Porrera

El terme municipal de Porrera limita amb Pradell de la Teixeta (SE), Falset (S), Gratallops (W), Torroja del Priorat (NW), Poboleda, la Morera de Montsant i Cornudella de Montsant (N) i Alforja (E), aquest terme pertanyent a la comarca del Baix Camp.

Comprèn gairebé tota la vall del riu de Cortiella, que neix al municipi veí d'Alforja i corre transversalment de llevant a ponent fins a la seva desembocadura al riu de Siurana, que travessa l'extrem occidental del terme. De les muntanyes de la serra del Molló, alineació paral·lela a la de Montsant que fa que el sector N del terme sigui accidentat (amb alçades màximes de 915 m al Molló, i de 733 m al tossal de Porrera), baixa el barranc de la Garranxa, que afluïx, després de rebre el del Mas d'en Licord, al riu de Cortiella aigua amunt de Porrera, i també hi conflueixen barrancs de menys entitat (dels Sentius, de les Solanes, del Mas d'en Gregori, de les Comelles, de les Comes).

La vila de Porrera és l'únic nucli de població del municipi. És situada a la dreta del riu de Cortiella, que travessa un pont construït el 1804. La vila, amb carrers costeruts i estrets, conserva diverses cases grans i d'aspecte senyorial. L'edifici més notable és l'església parroquial de Sant Joan Evangelista, neoclàssica amb elements barrocs, del 1771, amb tres naus, cor, cúpula al creuer, cancell amb elements decoratius antics i campanar.

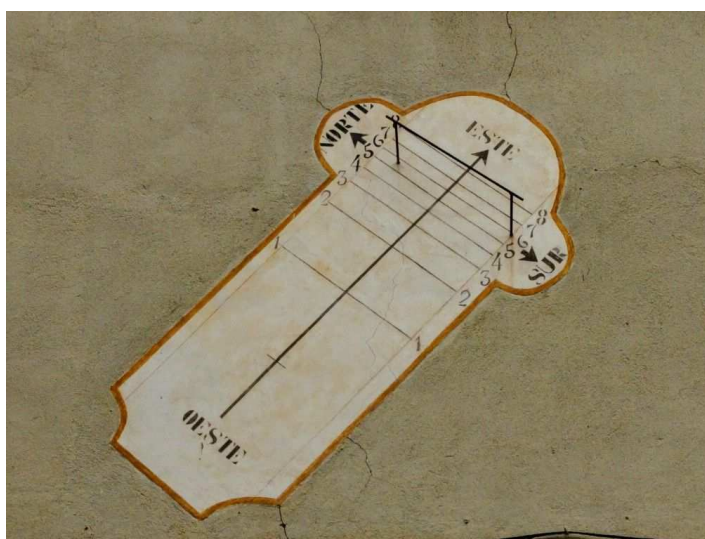
El llogaret despoblat de la Garranxa (o la Garanxa) és a l'extrem E del terme, al fons d'una estreta vall drenada pel barranc homònim. El llogaret, abandonat al començament del segle XX, era format per set cases, gairebé totes encara en peu, les quals són utilitzades a la collita de l'avellana.

L'ermita de Sant Antoni Abat fou construïda el 1610. L'edifici, d'una sola nau i amb espadanya, fou cremat pels francesos el 1809 i reconstruït el 1813, any en que es tallà una nova imatge. El 1837, durant la guerra civil, l'ermita fou fortificada i el 1873 fou cremada una altra vegada, però tot seguit se n'emprengué la restauració.

Entre els masos del terme cal destacar el Mas dels Sentius, el Mas d'en Gregori, el Mas del Pubill i el Mas del Comte, aquests dos últims amb capella.

Ruta del rellotges de sol de Porrera

Situant la Plaça Catalunya com a punt d'inici de la ruta, el primer rellotge que ens trobarem serà, tot creuant el riu, Cal Ros (1), un rellotge que posseeix un escut i les línies horàries van de sis a cinc en nombre romans. En travessar el Pont Vell, que va aconseguir resistir les inundacions dels anys 1893 i 1994, arribem a la Plaça de la Guineu (2), on es troba un dels rellotges més populars. Pintat al fresc, és un rellotge vertical i vespertí, ja que les seves línies horàries només van d'una de la tarda fins a les vuit ja que el sol no dona a aquesta façana fins a primera hora de la tarda. El curiós d'aquest rellotge és la col·locació del seu gnòmon (el pal que projecta l'ombra), ja que perquè sigui paral·lel a l'eix terrestre ha de ser col·locat paral·lel també a la paret.

A prop d'aquesta plaça ens topem amb l'edifici de l'antiga Cooperativa, que també llueix un rellotge (3), i si continuem cap al barranc i el creuem, arribarem a una altra plaça on veurem el quart rellotge, anomenat lògicament El Barranquillo (4).

El cinquè rellotge està localitzat a la plaça Ca Les Viudes (5) i és un dels més complicats de trobar perquè està col·locat sobre una placa de pedra alçada de difícil visibilitat. El rellotge Ca l'Amorós (6) el trobem al carrer Mestre Llurba, que condueix al castell i que ens portarà al setè (7), en procés de restauració i a la part més alta de Porrera. Aquest rellotge és una còpia d'un altre que hi ha en una masia del poble.

Ara toca baixar de nou. Ho farem pel carrer de l'Hospital, que ens conduirà fins al rellotge Cal Pla (8), que curiosament només marca les mitges hores. Si continuem baixant arribarem al novè (9), al carrer Vilanova, que consisteix en un simple cercle acolorit amb tons daurats i ocres, i al desè, conegut per Cal Peirí (10).

Cal Vallvé (11), l'onzè rellotge, no deixa indiferent a cap visitant, ja que es caracteritza per l'elegància del seu dibuix. També gaudeix d'un gran nombre de colors el dotzè rellotge, El Serrallo (12), esquitxat per ocres, verds i salmons, que el fan molt vistós i cridaner. Al mateix carrer on es troba aquest, descobrirem el de Cal Rabascall (13), les pintures morades i blanques li donen un toc específic, al que contribueix els números àrabs pintats al voltant del rellotge.

Finalment acabarem el nostre recorregut al rellotge més gran i emblemàtic, conegut com El Portal (14).

L'endevinalla del rellotge El Portal

De tots els rellotges, el més popular és sens dubte el situat al carrer Pau Casals per les seves dimensions, ja que és un dels exemplars més grans de tot Catalunya, i la seva tècnica complexa, que conté línies solars així com zodiacals. No obstant això, el més curiós d'aquest rellotge (i que li fa particularment atractiu) és la inscripció que conté avall, amb uns versos que més semblen un jeroglífic que una altra cosa.

Tu que mirant-me ets, atén bé el que dic, això té gran sentit, a veure si ho entendràs, després et divertiràs, quan ho hakis entès, si no entens el que dic a Salamanca aniràs.

El sol va per l'eclíptica del Zodíac, mai passa amb un alfabet n'hi ha prou per saber què significa, a quins signes es dedica i a quin grau es troba el sol...

Malgrat els milers d'intents, ningú del poble ni els visitants que el llegeixen saben a què es refereix. Semblava indicar que el seu autor pretenia riure de tots aquells que ho observaven.

Tot i això, fa poc es va descobrir el seu significat al llibre "De la Gnomònica, ú de la Teòrica i Pràctica dels Reloxes de Sol", l'autor, el pare Tomàs Vincent (1651-1723), assenyalava que era un mètode empíric per conèixer en quin dia del mes l'astre rei entrarà en la corresponent casella del zodíac.

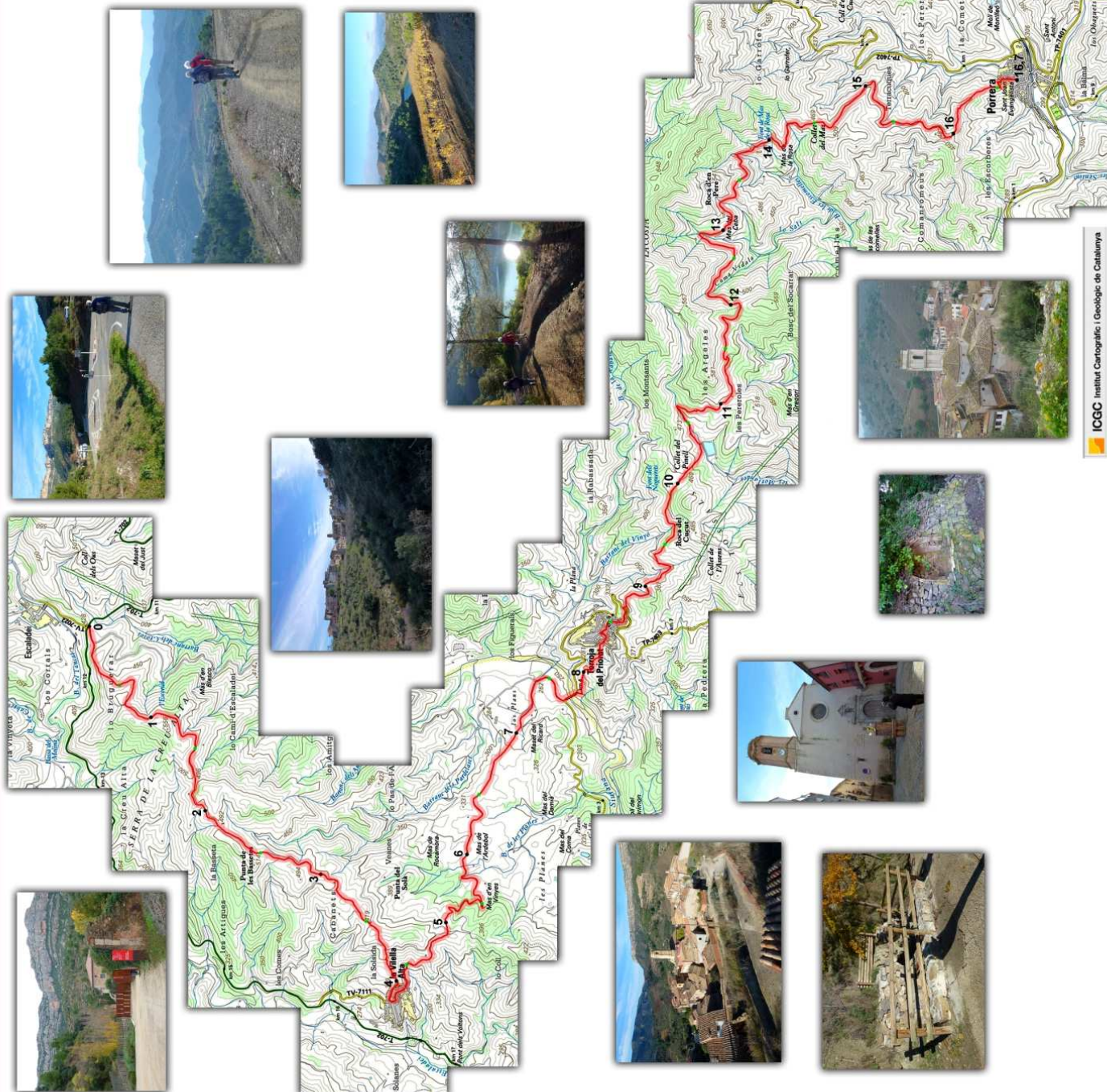
BIBLIOGRAFIA

- ** Institut cartogràfic de Catalunya
<http://www.icc.cat/>
- ** Enciclopèdia Catalana
<http://www.enciclopedia.cat/>
- ** Viquipèdia
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Viquip%C3%A8dia>
- ** ..Ruta dels rellotges de sol de Porrera
<https://www.femturisme.cat/ca/rutes/rellotges-de-sol-de-porrera>

Agustí Poch, desembre de 2018

Tomb pel Priorat GR-174 **Etapla 03, 16 - Desembre - 2018** **Escaladei - La Vilella Alta - Torroja** **Xarxa de camins Comarca del Priorat** **Torroja del Priorat - Porrera**

ICGC Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya